INFORMACJE DOTYCZĄCE PETYCJI

Adresat petycji:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Przedmiot petycji:

Szanowni Państwo,

Zwracam się z prośbą o wszczęcie kontroli stosowania aktualnych przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie. Jednostka odpowiedzialna za organizację pieczy zastępczej na terenie miasta stołecznego Warszawy nieprawidłowo realizuje swoje zadania, jak również przekracza swoje uprawnienia, wynikające z przepisów prawa, wprowadzając swoje indywidualne zasady rekrutacji - nazywając je standardami na terenie miasta stołecznego Warszawy. W konsekwencji skutecznie zniechęcają kandydatów na rodziny zastępcze działając tym samym na szkodę dzieci. Ustawa o pieczy nie przewiduje możliwości ustalania indywidualnych standardów, jednolite zasady powinny obowiązywać na terenie całego kraju.

Opinie wydawane przez pracowników WCPR są nieobiektywne, a zalecenia bezzasadne. Kandydaci oceniani są przez pryzmat skrajnych poglądów, które posiadają pracownicy i przede wszystkim stereotypowych przekonań, a nie pod kątem ich zdolności do zapewnienia dzieciom odpowiednich warunków rozwoju. Psycholog podważa wynik testów psychologicznych, które powinny być głównym narzędziem do oceny predyspozycji kandydatów, sugerując, że kandydat kłamie odpowiadając na pytania. Opieszałość działania powoduje, że procedury wydłużane są w nieskończoność, a rekrutacja kandydatów trwa miesiącami. Taki sposób postępowania przy ogromnym niedoborze rodzin zastępczych jest niedopuszczalny i powinien zostać poddany szczegółowej kontroli. WCPR uważa, że może dowolnie decydować z kim chce współpracować a kto mu się nie podoba, wykraczając tym samym swoimi oczekiwaniami poza warunki, które muszą spełnić kandydaci na RZ, określone w ustawie. Jednocześnie nieprawidłowo realizuje swoje ustawowe zadania, które powinny przede wszystkim polegać na zachęceniu kandydatów do zaangażowania się w tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej i wsparcia tych kandydatów od procesu rekrutacji począwszy.

Mając takie doświadczenia z organizatorem pieczy zastępczej proszę również o analizę możliwości zmiany przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze. W szczególności proszę o rozważenie dodania do ustawy terminu jaki organizator pieczy ma na przeprowadzenie rekrutacji. W wielu powiatach kwalifikacja odbywa się w terminie miesiąca od złożenia wniosku. Wprowadzenie obowiązkowego terminu dla wszystkich organizatorów pieczy ograniczyłoby przypadki celowego wydłużania procesu rekrutacji, opieszałości urzędników, działania na szkodę systemu pieczy poprzez maksymalne przeciąganie każdego etapu rekrutacji. Jednocześnie proszę o rozważenie zniesienia obowiązku rejonizacji pieczy. Aktualnie kandydat na RZ w teorii ma możliwość skorzystania z art. 43 ust. 5 ustawy tj. kwalifikacji poza miejscem zamieszkania, ale w praktyce powiaty nie chcą podejmować się kwalifikacji osób niezamieszkujących na danym terenie. W konsekwencji organizator pieczy może samodzielnie decydować o braku kwalifikacji danego kandydata w zależności kogo polubi a kogo nie. Ważne jest, aby ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była w pełni realizowana zgodnie z obowiązującym prawem przez wszystkie powiaty w całej Polsce jednakowo, bez względu na miejsce zamieszkania kandydata.

Często słyszy się, że organizatorzy pieczy upatrują rozwiązania problemów pieczy w tworzeniu nowych placówek (rozwoju pieczy instytucjonalnej) a nie skupiają się szukaniu chętnych kandydatów na RZ i ich rekrutacji. W dyskusji pomija się analizę ile kandydatów jest skutecznie zniechęcanych/zdyskwalfikawanych przez niewłaściwe działanie organizatorów pieczy, dla których nie liczy się dobro dzieci, tylko własny komfort pracy.

Niezbędna jest zmiana podejścia organizatorów pieczy do rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, tak by byli oni traktowani jako partner w realizacji zadania publicznego. W związku z powyższym proszę o pomoc i rozpatrzenie mojej sprawy.

~~Wyrażam zgodę~~/ nie wyrażam zgody na publikację danych osobowych – imię i nazwisko albo nazwę podmiotu wnoszącego (dane zostaną udostępnione na stronie internetowej MRPiPS.*

Załączniki:

1. *Zgoda podmiotu trzeciego na złożenie petycji w jego interesie*
2. *Zgoda podmiotu trzeciego na ujawnienia na stronie internetowej podmiotu rozpadającego petycję danych osobowych*

**niewłaściwe skreślić*

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

SEKRETARZ STANU
Aleksandra Gajewska

DD-I.055.1.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

ZAWIADOMIENIE
O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2018 poz. 870), w związku z petycją w sprawie zmiany ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze, uprzejmie informuję:

Na wstępie należy zaznaczyć, że Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie pozostaje właściwe w zakresie wszczęcia kontroli dotyczącej stosowania przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.) odnośnie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze. Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 lit. a ww. ustawy do zadań wojewody należy kontrola, w tym przy użyciu systemów teleinformatycznych dotyczących pieczy zastępczej oraz procedur przysposobienia dziecka, nad realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej, usamodzielnień pełnoletnich wychowanków i adopcji wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W gestii wojewody leży również zasięganie informacji o sposobie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez samorząd gminny, powiatowy i województwa, a także gromadzenie informacji o liczbie miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie danego powiatu.

Wobec stanowiska co do nieprawidłowej realizacji zadań w zakresie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie wskazuję, iż podmiotem właściwym do przeprowadzania kontroli w ww. jednostce pozostaje Wojewoda Mazowiecki.

Dodatkowo zaznaczam, że w myśl art. 38b ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Zgodnie z art. 229 pkt 4 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572 z późn. zm.) jeżeli przepisy szczególne nie określają innych organów właściwych do rozpatrywania skarg, rada powiatu jest organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności zarządu powiatu oraz

starosty, a także kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2.

Odnosząc się do postulatu analizy możliwości zmiany przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze, w szczególności rozważenie dodania do ustawy terminu jaki organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma na przeprowadzenie rekrutacji uprzejmie informuję, że procedura kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka jest określona w przepisach wskazanej ustawy, wraz z zaznaczeniem terminów na przeprowadzenie określonych czynności. W myśl przepisów ww. ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadza na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ww. ustawy, wstępną kwalifikację kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Pozytywna wstępna kwalifikacja jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej przeprowadzenia. Po przeprowadzeniu wstępnej kwalifikacji organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządza dokument potwierdzający przeprowadzenie tej wstępnej kwalifikacji, który zawiera w szczególności datę przeprowadzenia wstępnej kwalifikacji oraz wskazanie, czy wstępna kwalifikacja jest pozytywna czy negatywna. Dokument potwierdzający przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji jest wydawany pisemnie w postaci papierowej lub elektronicznej.

Ponadto, w przypadku gdy wstępna kwalifikacja jest negatywna, w dokumencie potwierdzającym przeprowadzenie tej wstępnej kwalifikacji organizator rodzinnej pieczy zastępczej szczegółowo uzasadnia przyczyny negatywnej wstępnej kwalifikacji i wskazuje obszary wymagające poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Wstępna kwalifikacja jest przeprowadzana przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, natomiast może być przeprowadzana przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, jeżeli:

1) organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie przeprowadził w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wstępnej kwalifikacji kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub
2) organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wyraził zgodę na

przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji danego kandydata przez innego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, lub

3) organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka negatywnie wstępnie zakwalifikował danego kandydata; organizator rodzinnej pieczy zastępczej inny niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie może przeprowadzić wstępnej kwalifikacji, o której mowa w ust. 1, jeżeli od dnia przeprowadzenia negatywnej wstępnej kwalifikacji upłynęło więcej niż 2 lata.

Wobec powyższego jeżeli organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie przeprowadził w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku wstępnej kwalifikacji kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, to wówczas wstępna kwalifikacja może być przeprowadzona przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej innego niż organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który pozytywnie wstępnie zakwalifikował kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kieruje tego kandydata, na jego wniosek, na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który pozytywnie wstępnie zakwalifikował kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, jest obowiązany do zorganizowania szkolenia w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ww. wniosku.

Obecnie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie planuje wprowadzenia do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odmiennego uregulowania terminów przeprowadzania kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej bądź prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zauważalna jest jednak konieczność pogłębionego i systematycznego monitorowania oraz kontrolowania przeprowadzania procesów kwalifikacji przez poszczególnych organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej z obszaru całej Polski, również w zakresie czasu trwania tych procesów. Zdaniem resortu rodziny inicjatywy w tym kierunku powinny być podejmowane w szczególności przez władze powiatu, odpowiedzialne za organizację pieczy zastępczej oraz pozyskiwanie kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej bądź prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Pozyskiwanie nowych kandydatów, a także sprawne przeprowadzanie procedur w tym zakresie ma bowiem wymierny wpływ na możliwość objęcia większej liczby dzieci rodzinną formą pieczy zastępczej.

Monitorowanie stanu liczbowego osób z kwalifikacją wstępną oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka ułatwiło również uruchomienie

15 stycznia 2025 r. Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej analizuje również ewentualne przyczyny oczekiwania na szkolenie osób zakwalifikowanych oraz liczbę osób z ukończoną procedurą kwalifikacji, oczekujących już na możliwość zaopiekowania się dziećmi.

Odnosząc się do postulatu zniesienia obowiązku rejonizacji pieczy zastępczej należy wskazać że ustawa z 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 2140) wprowadziła element derejonizacji pieczy zastępczej oraz zwiększyła konkurencyjność rodzin zastępczych poprzez powyżej wymienione regulacje, obejmujące możliwość wstępnej kwalifikacji u dowolnego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sytuacjach.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podziela jednakże pogląd wyrażony w przedmiotowej petycji, iż konieczna jest zwiększona aktywność organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domu dziecka, a także traktowanie kandydatów na zasadach współpracy partnerskiej.

Mając na uwadze powyższe, w opinii resortu rodziny w obecnym stanie prawnym funkcjonują już przepisy określające właściwe postępowanie dotyczące procedury kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzące rodzinne domy dziecka, a pojawiające się trudności nie wynikają z braku należytych uregulowań ustawowych. Zdaniem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w przedmiotowej sprawie kluczowe pozostaje zwiększenie zaangażowania powiatów w procedury kwalifikacji kandydatów, zwrócenie uwagi na istotę szybkości postępowania, wsparcia kandydatów w całym procesie kwalifikacji, podejmowania inicjatyw przyspieszających w miarę możliwości kwalifikację osób chętnych niezamieszkujących na terenie danego powiatu. Z punktu widzenia resortu rodziny niezbędne jest propagowanie dobrych praktyk, ewentualne wypracowanie wytycznych oraz monitorowanie sposobu realizacji zadań własnych przez powiaty.

Podsumowując, kwestie dotyczące procedur kwalifikacji kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka pozostają w szczególnym zainteresowaniu resortu rodziny, celem wypracowania skutecznych rozwiązań umożliwiających właściwym osobom objęcie małoletnich pieczą zastępczą.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/